

ПРОБЛЕМИ НА ПОЛИЦЕЙСКОТО ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ПРЕСТЪПНОСТТА В СЕЛАТА

н.с. III ст. Ботьо Гюров¹

Проблемите, свързани с полицейското противодействие на престъпността в селата, заслужават внимание поради необходимостта от обезпечаване сигурността на гражданите и качеството им на живот, гарантиране спокойното упражняване правото на собственост, а също и с оглед опазване на екологичното равновесие, природните богатства и културно-историческото наследство на страната. Пребиваването в селата с туристическа цел, както и придобиването на собствен недвижим имот може да бъде последвано от разочарования, ако еднократно или системно туристите или недвижимостите бъдат обект на престъпни посегателства.

За изготвянето на настоящия материал са ползвани данни от съдебната и полицейската статистика, информация от статистически годишници на Националния статистически институт, информация от анкети на специалисти от МВР във връзка с изследвания на Научноизследователския институт по криминалистика и криминология при МВР, беседи със служители от МВР, ангажирани в противодействие на престъпността в селските райони, беседи с жители на малки села в Централни Родопи и Краище, беседи със специалисти в областта на горското и ловното стопанство, научна литература, публикации в медии и др.

1. Данни от полицейската статистика за **разпространението** на престъпността в селата показват, че средно за периода 2006–2008 г. в селата са регистрирани 8,4% от извършените престъпления в страната, а извън населените места, които преобладаващо са хинтерланд на селата – 8,5%. Това показва, че в тези райони е извършен немалък дял – близо 27% от деянията, или над една четвърт. Проследяването на промените показва, че и в двата случая има лек спад – при деянията, извършени в селата, той е 1,4% – от 19,0% на 17,6%, а при тези извън населените места – 2,2%, – от 9,9% на 7,7% (при интерпретирането на този резултат трябва да се отчита обстоятелството, че според данни на НСИ за периода 2004–2006 г. селското население е намаляло от 30,0% на 29,4%).

---

¹ Служител в Научноизследователски институт по криминалистика и криминология – МВР.

Наред с общите причини за **латентност**, скритостта на престъпленията, извършени в селата и местностите извън тях, зависи от специфичните за тези места условия. Широко разпространени причини, поради които пострадалите **не съобщават** за извършени спрямо тях посегателства, са страх, недостатъчно развито правосъзнание, липса на средства за комуникация, непознаване на полицейските служители, които работят на съответната територия, съмнение във възможностите за установяване на извършителя. Страхът на жертвите често се дължи на обстоятелството, че извършителите са техни познати, роднини, съселяни, съседи. Оплакването в полицията може да се отрази трайно негативно върху отношенията между извършител и пострадал, като враждата може да продължи дълго и да ангажира роднини и близки.

Значителна част от жителите на селата не познават добре законите и изпитват недоверие към правораздавателните органи. Скъпите и мудни съдебни процедури също са причина за прикриване на деянията. От значение е обстоятелството, че жителите на селските райони са принудени да търсят съдебномедицинска помощ в градовете, което е трудно постижимо, особено за по-възрастните от тях.

Несъобщаването за престъпления често се дължи на това, че хората невинаги познават полицейските служители, обслужващи района, особено в случай, че е настъпила промяна и е назначен нов полицейски служител.

Друга причина за незаявяване е обстоятелството, че част от престъпленията късно стават достояние на пострадалите лица. Например, кражбите на вещи от необитаеми къщи, в които от години не е пребивавал никой от собствениците, се установяват със закъснение, в резултат на което изтичат давностите срокове за наказателно преследване. Това действа демотивиращо на пострадалите и води до незаявяване.

Латентността при икономическите престъпления² е особено висока поради специфични причини. Част от селските жители не съзнават престъпния характер на определено деяние вследствие ниско ниво на екологична култура. Липсата на лична правна заинтересованост и нагласа за опазването на обществените интереси също водят до премълчаване и несъобщаване за престъпление.

---

² Разделението на престъпленията на криминални и икономически се извежда поради структурирането на групи данни от полицейската статистика. До голяма степен то е условно, но съответства на специализацията на оперативно-издирвателните органи на МВР.

Незаявяването може да се дължи и на подкупване на длъжностни лица в местното самоуправление и администрация, както и на длъжностни лица от държавни органи с контролни и надзорни правомощия.

Във връзка с тази висока латентност³ може да се направи заключение, че в действителност разпространението на престъпленията в селските райони е значително по-голямо, отколкото показва полицейската статистика.

Данните за **видово разнообразие** и относителните дялове на деянията, извършени в селата показват, че средно за периода 2006–2008 г. регистрираните престъпления против личността са 6,6% от деянията, извършени в селата, като през трите години този дял е намалял с 0,2%. Престъпления против собствеността са 69,1%, като дялът им е намалял с 5,5%. Общопасни престъпления са 17,6%, като дялът им е нараснал с 5,1%. Дялът на “другите престъпления” е 6,7%, с нарастване 0,6%.

С оглед на вътрешновидовото разнообразие може да се посочи, че сред *престъпленията против личността* преобладават телесни повреди – 64%. Убийствата в селата съставляват 4,3%. Значителна част от тях възникват във връзка с имотни спорове, за отнемане предимството при ползване вода за напояване или са прояви на домашно насилие. Сексуалното насилие над самотно живеещи възрастни жени също се среща в някои от тези селища. Извършителите са главно мъже в младежка или средна възраст. Сред криминогенните фактори за тези престъпления могат да се посочат липсата на социална реализация, на пълноценни социални контакти, силно ограничени възможности за създаване на семейство, поради липса на средства и социална перспектива за населението в някои от тези райони, а също и злоупотребата с алкохол, ниската култура и др. Като пример могат да се посочат убийствата и сексуалното насилие в с. Якимово, Монтанско в края на деветдесетте години на миналия век, които по думите на началника на РУМВР гр. Лом, се дължат главно на безделие, хроничен алкохолизъм, ниска култура при извършителите, личностна деградация. На същото мнение за ролята на тези фактори са и преобладаващата част от полицейските служители, анкетирани във връзка с изследване на

---

³ Ю. Бояджиева отбелязва относно икономическите престъпления, че “те се считат за разкрити с установяване факта на нарушенията (за разлика от криминалните престъпления, които се приемат за разкрити с установяване на извършителите им), което по принцип изисква работа на компетентни органи... Затова увеличаването или намаляването на броя на служителите от оперативно-издирвателните служби, от финансовите и другите контролни органи в национален и регионален мащаб винаги е съпроводено с нарастване или намаляване на разкриваемостта. [4, с. 25].

НИКК-МВР⁴ Самотното живеене, леснодостъпните неподдържани селски къщи, някои от които са отдалечени една от друга, липсата на улично осветление, на средства за комуникация и на социални услуги са предпоставки, които извършителите използват, за да проникнат в домовете на жертвите под различни предлози.

Кражбите, чийто дял е много висок – 88,8% от посегателствата против собствеността, се извършват както от гастролъори, така и от местни жители. Обект на посегателство от гастролиращи стават предмети от черни метали (огради, покривни конструкции).

Извършители на тези посегателства са основно лица от ромски произход. За извършването на кражбите нерядко е необходимо значително време, транспорт на обемните и тежки съоръжения. Преобладаващо биват извършвани през светлата част на денонощието. Рискът да бъдат забелязани от евентуален свидетел е неголям.

Кражбите на цветни метали се изразяват основно в противозаконни присвоителни действия спрямо старинна посуда (бакърени котли и други изделия на занаятчийското изкуство), както и традиционните за страната казани за изваряване на домашна ракия. Спрямо ракиените казани в някои райони на страната се осъществяват планомерни посегателства от групи лица. Ако групата не бъде своевременно разконспирирана и дейността ѝ – пресечена от оперативно-издирвателните органи на МВР, съставляващите я лица с противозаконни присвоителни наклонности са в състояние гастролирайки от село в село да откраднат почти всички казани в района.

Извършителите на кражби в селата най-често предварително детайлно проучват мястото. Като правило то се извършва под благовиден претекст. Ромското население масово практикува нискодоходни сезонни работи и дейности в селата и землищата им, като бране на гъби, събиране на различни плодове, охлюви, билкосъбирачество, законна и незаконна дървосеч, участие в залесителни мероприятия, селскостопански дейности и др. Тези дейности се осъществяват основно от пролетта до есента, осигурявайки средства за препитание. Посегателствата се извършват паралелно с правомерните им занимания или впоследствие, когато не разполагат с такива средства – през късна есен и в зимния период. Предпоставка за това е обстоятелството, че част от селското население прекарва зимата в градовете. Същото важи и за собствениците на вили. Това мигриращо население се състои

---

⁴ Вж. [7].

от по-заможни жители. Безнадзорните имоти и покъщнина на преселилите се в градовете представляват леснонабележима и достижима цел за лица с престъпни намерения.

Типични за селата са кражбите на селскостопанската продукция и животни. Те нерядко са без постоянен надзор, което стимулира престъпниците – както местни жители, така и гастролбори. Като криминогенни фактори могат да се посочат ниското правосъзнание, а също и бедността на част от жителите на селата.

От общоопасните престъпления широко разпространени в селските райони са палежите. Една част са умишлени палежи на купи сено, сеновали, стопански или жилищни сгради, предизвикани от лични мотиви, насочени към унищожаване и повреждане на чуждо имущество с цел отмъщение. Друга част са непредпазливи палежи на големи площи от стърнища. Всъщност стърнищата представляват обработваеми площи или пасища. Отначало те биват запалени умишлено от лица, които се предоверяват на грешната си преценка, че опожаряването няма да обхване други площи (запалва се ожънат житен блок, който е ограден от една страна от широк път, а от другата от река, като не се дооценява силата на вятъра, лицето не се демотивира от правния запрет за палене на стърнището). В някои случаи пожарът се разпростира на значителна площ. Може да обхване крайни къщи от селото, горски площи. Сезонът на палене на стърнища е такъв, че пожарът може да унищожи напълно част от животинските видове или приплодите на популации в района. За превенция на палежите е необходимо да бъде продължена разяснителната работа за информиране на населението за вредното въздействие от паленето на стърнища. Изрично да се криминализира паленето на стърнище с промяна в НК. Досегашната практика е противоречива и много рядко подпалвач на стърнище (най-често при разпространение на пожара върху прилежащ имот на значителна стойност) понася следващата му се наказателна санкция.

Практикува се използване на пустеещи сгради в селата от организираната наркопрестъпност за нарколаборатории⁵, а отдалечени пустеещи ниви – за площи за отглеждане на марихуана при ангажиране на местното население.

Много сериозен проблем за селските райони е незаконната сеч на дърва за огрев и дървен материал. Този вид престъпна дейност се осъществява по три основни начина –

---

⁵ Типичен пример в това отношение е разкритата от ДПОТП при МВР лаборатория за производство на амфетамин в софийското село Опицвет на 18.12.1997 г. [8, с. 225].

индивидуално, групово (или при обикновено съучастие), но все-повече придобива различни организирани форми, включително като организирана престъпна дейност. Индивидуалната престъпност и едноепизодните престъпления при обикновено съучастие не причиняват значителни вреди. Нерядко предметът на деянието е незначителен, поради което извършителите носят административнонаказателна отговорност. Основните вреди се причиняват от организираната престъпна дървосеч, особено когато придобива стопански измерения (бизнес параметри). Незадоволителното материално стимулиране на горските стражари и лесничей води до навлизане в служебната среда на лица при липса на градивна конкуренция, които не притежават нужната обща и специална професионална подготовка, нямат позитивно отношение към съхранението на природните богатства, не възприемат професията си като призвание за запазване на зеленото богатство на страната. Отделни служители въобще не осъзнават нанасяната вреда върху горските площи, а оттам и естеството на последващите поражения върху природата, които нанася престъпността против горското стопанство.

В тази професионална среда новопостъпилите служители или бездействат срещу правонарушенията, или активно вземат участие в престъпна дейност.

На незаконната сеч е присъща стройна организация⁶. Тя включва лица с организационна роля, посредници, изпълнители/дървосекачи, товарачи, превозвачи. Когато в престъпленията са замесени и служители от системата на горите, цикълът се затваря. Най-често за пласмента на инкриминираните дърва и материал се грижи лице с официален предмет на дейност бизнес в дърводобива и дървопреработването.

Участието в престъпната дейност на служители – стражари и лесничей, се изразява в най-различни форми, като типични са следните.

- Демонстративни посещения на сечищата, с което придават вид пред трети лица, че контролират законосъобразността на дърводобива. В действителност предмет на наблюдението им е контрол върху количествата отсечена кубатура, с оглед да “не се минат” и своевременно да си получат полагащия се пай от престъпните печалби.

---

⁶ В. Янарлиев определя, че “към настоящия момент повишаването на резултатността от борбата с корупцията и организираната престъпност се очертава като една от основните държавно-правни задачи на Република България... Решаването на тази задача по обективна необходимост предполага използване на целия ресурс на държавата” [11, с. 27.]. В системата на горското стопанство Държавната агенция по горите е основен фактор за ограничаване на тези явления, наред с МВР, прокурорските и съдебните органи.

- Издават необосновани и/или противозаконни разрешения за сеч. Така например, горски отдел със стогодишен смесен дъбово-буков масив, отреден за семенна база, с поредица от документни престъпления бива изваден от съответния регистър частично или изцяло. Друг вариант със същия резултат е, когато се “измисля” някаква болест по дърветата, доживели тази сериозна възраст, превъзможвайки болести и вредители, киселинни дъждове и други форми на замърсяване. Ако престъплението случайно се разкрие, фактът се обяснява като “станала случайна грешка”, ако не се установи, престъпната дейност продължава с изсичане на ценния дървесен масив.

- Прокарват се горски пътища в нарушение на нормативни и екологични правила. По силно наклонени терени такива пътища, придружени от гола или полугола сеч, водят до дейност, при която трупите биват транспортирани с верижни трактори чрез влачене, включително с конверсионна бивша военна техника. Вследствие на това се предизвикват интензивни ерозивни процеси, а след измиване от валежите на тънкия хумусен слой от почва изчезва и подпочвеният повърхностен воден отток.

- Произволно се маркират за сеч ценните дървесни видове – дъбови, бук, ясен, явор, мури, забранените за сеч горскоплодни видове – дива круша, дива череша, орех, турска леска, брекия и др. Вместо тях се настаняват малоценни храстови видове, от дървесните ива, габър и цер, както и някои иглолистни, сред ровините, причинени от ерозивните процеси.

- Служители по горите предоставят кочани с позволителни за сеч и контролни горски марки на лица, за да прикриват престъпната си дейност.

- Многовековни дървета не се поставят под защита. Стават предмет на планова или незаконна сеч.

В случай на констатирано от органите на МВР престъпление, извършващите сечта лица и замесените служители в някои случаи се обръщат към по-високопоставени длъжностни лица – директори на лесничейства, главни лесничейи и др., от които да получат защита, че сечта е правомерна, а за “дребните нарушения” да бъдат съставени установителни актове за административни нарушения и наложени глоби по административен ред.

Сред главните криминогенни фактори при браконьерската сеч могат да се посочат:

- възможност за значително снижаване на бизнес разходите за добив на дървен материал като суровина в производството на мебели, лакове, бои, целулоза и др.
- недостатъци в контрола над сивия и черния сектор от икономиката;
- ниско заплащане на служителите от горското стопанство;
- възможности за прикриване на следите от престъпленията с времето;
- наличие на възможности за пласмент на “продукцията”;
- бедност на участващите в дейността изпълнители, готови да изиграят ролята на бушон при разкриване на престъпната схема.

В селските райони се извършват и други престъпления. Например, под претекст развиване на селското стопанство се осъществяват посегателства върху средства от фондове на Европейския съюз и фондове за национални агродоплащания.

Значително разпространение имат екологичните престъпления, тъй като:

- в почти всички райони се намират значителни природни богатства – източници на минерални води, защитени природни обекти, районите представляват местообитание на редица защитени растителни и животински видове и др.
- държавният горски фонд почти изключително обхваща селските райони;
- ловностопанските площи също са свързани с тези райони;
- рибностопанските площи обхващат преобладаващо части от селските земища и др.

Богатото културно-историческо наследство на страната, част от което се намира в селата и прилежащи до тях населявани през различни исторически периоди местности, също е обект на престъпни посегателства.

Крайграничните райони почти изцяло са селски, поради което там се развиват форми на дребна контрабанда, а нерядко местни лица биват въвличани в организиран трафик на ценности, каналджийство и др. Тези лица познават детайлно граничния район и са в състояние да преминат границата и на неустановени за това места.

Определена специфика имат селските райони по Черноморието. Селата по черноморското крайбрежие са жертва на стихийно застрояване и други вредни екологични въздействия.

Нов феномен след присъединяването ни към Европейския съюз е заселването на чуждестранни граждани. Някои от тях са с добър социален и имуществен статус, но сред

преселниците има и лица с криминални наклонности, които извършват измами, компютърни престъпления, сексуални посегателства, включително над деца. Местното население се оказва неподготвено и уязвимо спрямо тези деяния. От друга страна, чрез тези преселници някои нетипични за селските райони престъпления се разпознават и там.

2. Във връзка с особеностите на криминогенната обстановка в селата, пред полицията възникват редица специфични проблеми. Те се изразяват в следното.

- Полицейската охрана в селата обикновено е недостатъчна, поради това, че един служител – районен инспектор, е ангажиран със значителна територия от землищата на едно средно по население село или няколко села.

- Необходимо е значително време за реакция на полицията по постъпил сигнал, особено в отдалечени от общинския център райони. Разследващите полицаи и оперативни работници трябва да пристигнат от съответното РУ на МВР. Понякога се получава по-голямо от обичайното време за реакция, ако служителите са ангажирани в други неотложни полицейски действия.

- Част от пострадалите, които не живеят постоянно в селата, понякога узнават и съобщават за извършването им със закъснение, когато значителна част от следите са заличени поради изтеклия период и атмосферните условия. В резултат на това се затруднява разкриването, тъй като откраднатите вещи междуременно биват препродадени.

- Затруднения възникват и във връзка с обстоятелството, че в селата значително по-често в сравнение с градовете при извършените престъпления няма свидетели очевидци. Нерядко обитаемите къщи, особено в малките села, са на големи разстояния една от друга.

- Ограничената инфраструктура също създава затруднения. Патрулен полицейски автомобил, който е в състояние успешно да преследва моторизирани извършители на престъпление по селските улици и междуселски пътища, е труднопроходим и при черни пътища с колзовози, преминаващи през блатисти местности, където извършителят може да се оттегли например със селскостопанска машина.

- Конструктивните особености на преобладаващата част от жилищните и стопански сгради позволяват лесен достъп в тях. В много малко сгради има локални сигнално-известителни системи.

- Превенцията е затруднена от обстоятелството, че в селските къщи ситуативно се извършват престъпления от лица, които не живеят в селата и са непознати за полицейските служители.

- Поради наличие на множество пътища, както от републиканската пътна мрежа, така и черни пътища, за задържането на извършители се ангажират значителен брой полицейски служители и МПС.

3. Налице са възможности за предприемане на допълнителни мерки за противодействието на престъпността в селските райони. Такива са например въвеждането на диференциран подход в превантивната дейност и охраната, съоръжаването на системи за видеонаблюдение и др.

На базата на направения анализ могат да бъдат дадени някои **предложения** за подобряване полицейската и в частност на оперативно-издирвателната дейност срещу престъпността в селските райони.

- На регионално равнище да се прилага комплексен подход в регионалната организация на оперативно-издирвателната дейност, при отчитане на промените в оперативната обстановка⁷.

- В духа на стратегическата постановка “полицията в близост до обществото”, в селските райони е особено удачно разширяване на явното⁸ сътрудничество с населението за нуждите от противодействието на престъпността. Населението в тези райони в много по-голяма степен от градското е мотивирано открито да съдейства за опазването на правата и свободите на роднини, близки, съседи и познати от престъпни посегателства.

- Да се разширяват възможностите за осъществяване на ефективно взаимодействие и координация с органите на държавна и местна власт в селата, както и лица на такива длъжности или с професии, които са в състояние своевременно да узнават за извършвани престъпления. Това са общински кметове, кметове на кметства,

---

⁷ Споделяме виждането на Хр. Каймеджиев, че “смесеният принцип на оперативно-издирвателна дейност е съчетание на линейния и териториалния принцип. Той най-ярко се проявява в дейността, осъществявана в рамките на региона, общината, кметството. При него се постига равномерно натоварване на оперативния състав с различни по специфика случаи при извършване на престъпления или други правонарушения. [6, с. 241].

⁸ Н. Арабаджийски отбелязва, че “връщайки се назад в годините, ще станем свидетели на феномена, че както и преди, така и при демократичните промени “връзката” на гражданите с органите на МВР е съществувала и продължава да е в сила. Условно разграничавайки я на “явна” и “тайна”, все повече се потвърждава тезата, че “тайната” е едва ли не основна... “Тайното” и “явно” сътрудничество с гражданите съществува в цял свят и от умелото му използване зависи до голяма степен сигурността на една държава” [2, 125– 126].

служители от горското стопанство, ветеринарни лекари, медици, ловни и риболовни надзиратели, служители от общинските служби “Земеделие и гори”, имащи компетенции за определения селски район и др.

- При икономическата престъпност е особено важно установяването на корупционните престъпни връзки. Те могат, предвид ограничения брой от служители с компетенции в селския район, да ограничат за дълъг период или временно напълно да изключат законовия контрол върху дейността на ОПГ, тясно специализирала се да извършва определен вид престъпление.

- При охраната е удачно по-широко временно да бъдат пренасочвани сили на МВР от градските райони за охрана в селските райони⁹. Така в периода на пренасочване в даден район от села може да бъде постигнато насищане с полицейски служители и престъпленията да бъдат разкривани по-пълно. Същевременно от такова струпуване на сили се очаква общ превантивен ефект¹⁰, особено силно изразен спрямо кражбите и незаконната сеч на дървен материал. Мобилността на силите на МВР може съществено да съдържа криминогенните наклонности на лица, склонни към извършването на престъпления в големите и малки села и техните землища.

- Съоръжаването на системи за видеонаблюдение е особено належащо на възлови места в селските райони. Това са кръстопътища в локалните селищни пътни мрежи, пред селските питейни заведения, на улици и места, където има концентрация на престъпления или се използват за придвижване до местата на престъплението и оттегляне на престъпниците. Въпреки относително високата цена на такива системи за видеонаблюдение, въвеждането на такава форма на контрол в гр. София вече няколко години показва, че е надеждна преграда пред противоправното и престъпното поведение. В близко бъдеще е удачно снимките и видеозаписите от такива системи чрез промяна в Наказателно-процесуалния кодекс да бъдат приети като годно доказателствено средство при разследването на престъпления от общ характер.

---

⁹ Всеизвестен е фактът, че незаконната сеч в Самоковско бе силно ограничена с насочването на допълнителни сили от МВР.

¹⁰ Силен е превантивният ефект на струпуването на полицейски сили срещу криминалната престъпност. Даже и при охрана на масови мероприятия, като посещението на Папа Йоан Павел II в гр. София, срещата на върха на НАТО и др. в периода на мероприятията значително намаля делът на извършваните криминални престъпления в столицата.

При изучаването на проблемите, свързани с престъпността в селата и районите около тях, се установи, че някои се нуждаят от **по-задълбочено изследване** поради тяхната сложност и многоаспектност. Така е например при престъпленията против горското стопанство.

Показателен факт за дефицити при вътрешноедомствения контрол върху незаконната сеч е, че по данни на “Статистически справочник 2007 г.” на НСИ в страната, през 2006 г. са включени като защитени 3 вековни дървета, изключени 60¹¹, като към края на годината е останала наличност от 1760 броя, т.е. унищожени или изчезнали са 3,4% от защитените вековни дървета, което означава, че при подобни темпове на процеса в рамките на 20-30 години тези дървета ще бъдат полуизсечени.

Нивото на залесяване на нови насаждения от 2004 г. до 2006 г. се изменя силно неблагоприятно от 4894 до 1966 хектара, според данни от същия справочник, а общото залесяване за същия период намалява от 8377 на 4591 хектара.

В същото време официално добитата дървесина в хиляди кубични плътни метра от 6570/2003 г. нараства на 7234/2006 г. в стоящо състояние. За същия период добитата дървесина в лежачо състояние нараства от 5388/2003 г. на 5992/2006 г. Отделно от нарастването се поставя въпросът откъде ежегодно в страната се добива толкова значително количество паднала маса, приблизително равна на стоящата. Обосновано може да се твърди, че значителен дял от тази кубатура всъщност представлява стояща маса, която няма как да бъде отсечена законно като такава и по документи с невярно съдържание, съставени от съответни длъжностни лица в системата на горите, се изписва като лежача.

Според данните от същия източник, от 2003 до 2006 г. поради користообусловено неправилно стопанисване, дялът на ценните високостеблени широколистни гори е намалял незначително с 0,3% от общия горски фонд от 31,2 на 30,9%. Причините за това намаление са в гороломи, горски пожари и дървосеч, включително незаконна. Проблемът се усложнява от това, че останалата неунищожена гора бива проредена значително над разумните темпове през последните години, в част от

---

¹¹ Поради погиването поради заболявания или старост могат да бъдат извадени отделни дървета, но се предполага, че преобладаващата част от тези 60 дървета са жертва на незаконно отсичане.

тези масиви преобладаваща става средно-и нискостеблената растителност, а на книга те се водят високостеблени.

ЛИТЕРАТУРА

1. *Айдаров, Й.* Криминология. С., изд. “Албатрос”, 1996.
2. *Арабаджийски, Н.* Полицейско право. С., МВР, 2001.
3. *Белова, Н.* Женска престъпност и превантивна дейност на полицията. С., МВР, 2004.
4. *Бояджиева, Ю.* Прогнозиране на икономическата престъпност при прехода при пазарно стопанство. С., МВР, 1993.
5. *Геков, Б.* Проблеми на ефективността при управлението на териториалните полицейски служби. С., МВР, 2007.
6. *Каймеджиев, Хр.* Теория на оперативно-издирвателната дейност. С., “Феня”, 2006.
7. *Китанов, К., Н. Белова.* Насилствената престъпност срещу жени и деца – същност и виктимологична превенция. С., 2000.
8. *Китанов, К.* Организираната наркопрестъпност. НИКК-МВР. С., 2008.
9. *Станков, Б.* Криминология. Видове престъпност. Варна, ВСУ “Черноризец Храбър”, 2003.
10. *Станков, Б.* Организирана престъпност. С., “Албатрос”, 2000.
11. *Янарлиев, В.* Общи методически препоръки за ефективна оперативно-издирвателна дейност срещу организираната престъпност. – В. Трудове на научноизследователския институт по криминалистика и криминология.т. XXVII, С., 2005.